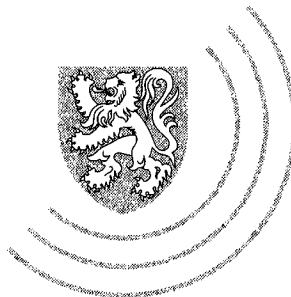

V L A A M S   P A R L E M E N T

Zitting 2002-2003

1 juli 2003

ONTWERP VAN DECREET

**houdende instemming met het Europees Landschapsverdrag,
ondertekend in Firenze op 20 oktober 2000**

VERSLAG

**namens de Commissie voor Buitenlandse en Europese Aangelegenheden
uitgebracht door de heer Johan Weyts**

Samenstelling van de commissie :

Voorzitter : de heer Luc Van den Brande.

Vaste leden :

de heren Freddy Sarens, Walter Vandebossche, Luc Van den Brande, Johan Weyts ;

de heren Louis Bril, Peter Gysbrechts, André Moreau, Stefaan Platteau ;

de heren Karim Van Overmeire, Christian Verougstraete, Miel Verrijken ;

de heren Peter De Ridder, Patrick Hostekint ;

de heer Frans Ramon ;

de heer Etienne Van Vaerenbergh.

Plaatsvervangers :

mevrouw Brigitte Grouwels, de heer Erik Matthijs, mevrouw Trees Merckx-Van Goey, de heer Jef Van Looy ;

de heren Julien Demeulenaere, Didier Ramoudt, Marc van den Abeelen, Paul Wille ;

mevrouw Hilde De Lobel, de heren Pieter Huybrechts, Luk Van Nieuwenhuysen ;

de heren Marcel Logist, Jacques Timmermans ;

de heer Eloi Glorieux ;

de heer Jan Roegiers.

Zie :

1671 (2002-2003)

– Nr. 1 : Ontwerp van decreet

INHOUD

	Blz.
I. Inleidende uiteenzetting door de heer Paul Van Grembergen, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Cultuur, Jeugd en Ambtenarenzaken	5
I.1. Inleiding	5
I.2. De Raad van Europa en het cultureel erfgoed	5
I.3. Stand van ondertekening, goedkeuring en ratificatie van het Europees Landschapsverdrag	5
I.4. Met het verdrag beoogde doelstellingen	5
A. Uitgangspunt : het landschap als belangrijke factor voor de levenskwaliteit van de burger	5
B. Algemeen doel van het verdrag	6
C. Breed toepassingsgebied	6
D. Diversiteit van de te hanteren beleidsinstrumenten	6
E. Internationale en grensoverschrijdende dimensie	6
F. Subsidiariteit : de lokale en regionale dimensie	6
I.5. Historiek en huidige stand van de Belgische en Vlaamse regelgeving	6
I.6. Geen bijkomende middelen en instrumenten vereist in de Vlaamse context	7
II. Algemene bespreking : vragen en opmerkingen van de leden	7
II.1. Tussenkoms van de heer Freddy Sarens	7
A. Positieve appreciatie van het verdrag	7
B. Voorbeeldfunctie van de bestaande Vlaamse regelgeving inzake landschapsbescherming	7
C. Breed toepassingsdomein van het verdrag	7
D. Grensoverschrijdende kwesties	7
E. Integratie van de monumenten- en landschapszorg en de bekommernissen inzake ruimtelijke ordening	8
F. Betrokkenheid van alle relevante beleidsniveaus én van de burger	8
G. Ontbreken van een rechtstreekse band tussen het Vlaams Parlement en de Parlementaire Assemblee van de Raad van Europa	8
II.2. Tussenkoms van de heer Stefaan Platteau	8
A. Positieve appreciatie van het verdrag	8
B. Relatief laattijdig optreden van de Raad van Europa in deze materie	8
C. Het probleem van de territoriale zee	9
III. Algemene bespreking : antwoorden van de minister	9
III.1. Gunstig onthaal van het verdrag	9
III.2. Niet-vertegenwoordiging van het Vlaams Parlement in de Raad van Europa en in andere internationale gremia	9
III.3. De kwestie van de territoriale zee	9
III.4. Betrekken van de burger bij het beleid	10

IV. Stemmingen	10
IV.1. Artikelsgewijze stemming	10
IV.2. Stemming over het geheel	10

DAMEN EN HEREN,

In de Commissie voor Buitenlandse en Europese Aangelegenheden werd op 24 juni 2003 het ontwerp van decreet tot instemming met het – in het kader van de Raad van Europa tot stand gekomen – “Europees Landschapsverdrag” besproken. Ter stemming gelegd, werd het ontwerp van decreet daarna bij unanimititeit van negen stemmen aangenomen.

I. INLEIDENDE UITEENZETTING DOOR DE HEER PAUL VAN GREMBERGEN, VLAAMS MINISTER VAN BINNENLANDSE AANGELEGHENEDEN, CULTUUR, JEUGD EN AMBTENARENZAKEN

I.1. Inleiding

Bij de aanvang van zijn uiteenzetting wijst de minister erop dat volgens de Vlaamse regeringsverklaring van juli 1999 het buitenlands beleid een belangrijk beleidsterrein is voor de Vlaamse regering. Terzake benadrukt hij dat – zoals dat hoort in een volwassen federaal bestel – Vlaanderen binnen het bestaande kader ten volle mee gestalte geeft aan het algemeen buitenlands beleid. Hij herinnert de commissieleden daarbij aan de periode dat hij binnen de Vlaamse regering tegelijk titularis was van de bevoegdheden “binnenlandse aangelegenheden” en “buitenlandse aangelegenheden”. Periode tijdens dewelke hij steeds de stelregel gehuldigd heeft dat het Belgisch buitenlands beleid zich niet mocht beperken tot het buitenlands beleid van de federale overheid, maar een weerspiegeling moest zijn van de buitenlandse aspiraties van de gehele federatie, en dus ook de buitenlandse aspiraties van de gefedereerde entiteiten moest weergeven. Het Belgisch buitenlands beleid moest met andere woorden een waarachtig federatief buitenlands beleid – in de volle zin van het woord – zijn. Dienaangaande benadrukt hij dat de Raad van Europa een belangrijk onderdeel vormt van dit Vlaams buitenlands beleid.

I.2. De Raad van Europa en het cultureel erfgoed

Voor wat dan specifiek het voorliggende verdrag betreft, laat de minister opmerken dat de Raad van Europa, sinds de organisatie in 1975 het Europees jaar voor het bouwkundig erfgoed organiseerde, een belangrijke rol heeft gespeeld op het vlak van het beleid inzake het cultureel erfgoed. De Raad van Europa heeft zijn erfgoedbeleid meer bepaald

gestalte gegeven in drie verdragen. Het gaat daarbij met name om : (1) het Verdrag van Granada van 3 oktober 1985 over het architecturaal erfgoed ; (2) het Verdrag van Valetta van 16 januari 1992 over de archeologie en (3) het hier vandaag voorliggende Verdrag van Firenze van 20 oktober 2000 over de cultuurlandschappen. Dit laatste verdrag wordt – zoals uit de titel van het ontwerp van decreet mag blijken – officieel het “Europees Landschapsverdrag” genoemd.

I.3. Stand van ondertekening, goedkeuring en ratificatie van het Europees Landschapsverdrag

Begin juni 2003 hadden reeds 27 van de 45 lidstaten van de Raad van Europa, waaronder België, het Europees Landschapsverdrag ondertekend. Daarvan hebben ook reeds 7 het verdrag geratificeerd (met name : Noorwegen, Moldavië, Ierland, Kroatië, Denemarken, Litouwen en Roemenië). De minister preciseert daarbij dat het Europees Landschapsverdrag in de Belgische context een gemengd verdrag vormt. Dit betekent dat België het Europees Landschapsverdrag maar kan ratificeren nadat zowel de parlementen van de gemeenschappen en de gewesten als het federale parlement ermee hebben ingestemd. Het Waalse Gewest heeft reeds zijn instemming met het verdrag betuigd bij wege van een decreet van 20 december 2001. Het Brussels Parlement van zijn kant, heeft het verdrag goedgekeurd op 7 februari 2003. Goedkeuring die door de Brusselse regering bekrachtigd werd op 13 februari 2003. Teneinde in dit hele proces niet achterop te hinken is het derhalve noodzakelijk dat ook het Vlaams Parlement zijn goedkeuring zou hechten aan het Europees Landschapsverdrag. Het voorliggende ontwerp van decreet heeft die instemming tot doel. Hierdoor kan Vlaanderen overigens ook helpen de inwerkingtreding van het verdrag te verwezenlijken. Voor dat laatste is immers de ratificatie door 10 lidstaten van de Raad van Europa vereist.

I.4. Met het verdrag beoogde doelstellingen

A. Uitgangspunt : het landschap als belangrijke factor voor de levenskwaliteit van de burger

De minister gaat daarna in op de doelstellingen die worden beoogd met het voorliggende verdrag. Hij wijst er daarbij op dat het Europees Landschapsverdrag in essentie uitgaat van de vraag van de Europese bevolkingen dat het beleid en de instrumenten die een impact hebben op het grondgebied, rekening zouden houden met hun eisen betreffende de kwaliteit van hun leefruimte. Het landschap

waarin men leeft, wordt in die context algemeen als een belangrijk aspect ervaren. Men is zich immers meer en meer bewust geworden van het feit dat de kwaliteit en de diversiteit van talrijke landschappen achteruit gaan onder invloed van even talrijke als gevarieerde factoren. Het hoeft daarbij geen betoog dat dit fenomeen schade toebrengt aan de kwaliteit van het leven van alledag. Het landschap is dus een zaak die alle burgers aanbelangt, en dienovereenkomstig ook op een democratische manier behandeld moet worden.

B. Algemeen doel van het verdrag

Het algemene doel van het verdrag is dan ook de openbare overheden ertoe te verplichten op lokaal, regionaal, nationaal en internationaal niveau beleidslijnen en maatregelen in te voeren met het oog op de bescherming, het beheer en de inrichting van de landschappen. Ook het trachten te behouden of verbeteren van de kwaliteit van de landschappen behoort tot de doelstellingen van het verdrag. Tevens dient erover gewaakt te worden dat de bevolkingen, instellingen en territoriale overheden de waarde en het belang van landschappen erkennen en deelnemen aan de openbare besluitvorming die er betrekking op heeft.

C. Breed toepassingsgebied

De minister benadrukt daarbij dat het toepassingsgebied van de landschapsmaatregelen van de openbare overheden zich uitstrekt over de totale landschapsdimensie van hun nationale grondgebied. In dat opzicht is het verdrag van toepassing, onafgezien of het nu gaat om natuurlijke dan wel om rurale, stedelijke of randstedelijke ruimten. Het is dus niet beperkt tot alleen culturele of artificiële elementen, of tot alleen natuurlijke landschapselementen. Het heeft met andere woorden betrekking op het geheel van die elementen en op de relaties ertussen.

D. Diversiteit van de te hanteren beleidsinstrumenten

Dit alles betekent echter níét dat overal in Europa dezelfde maatregelen en beleidslijnen toegepast moeten worden op alle landschappen. De maatregelen en beleidslijnen in kwestie zullen immers toegepast moeten worden op landschappen die omwille van hun specifieke kenmerken nood hebben aan gediversifieerde lokale interventies. Deze interventies kunnen gaan van strikt behoud tot daadwerkelijke creatie via bescherming, beheer en inrichting.

E. Internationale en grensoverschrijdende dimensie

De verscheidenheid en hoedanigheid van de culturele en natuurlijke waarden verbonden aan de Europese landschappen, vormen dus onbetwistbaar een gemeenschappelijk erfgoed van de ondertekende Europese staten. Hetgeen hen er meteen ook toe verplicht samen te voorzien in de middelen die nodig zijn om die waarden in samenspraak te beschermen. Het moge daarbij duidelijk zijn dat enkel een internationaal verdrag op het niveau van de Raad van Europa tot de verwezenlijking van die doelstelling kan bijdragen.

F. Subsidiariteit : de lokale en regionale dimensie

Volgens de minister is dit verdrag tegelijk ook bedoeld om een andere leemte op te vullen. Sommige internationale juridische instrumenten hebben immers een zekere directe of indirecte uitwerking op het landschap. Maar geen enkel internationaal instrument behandelt rechtstreeks het behoud van Europese landschappen. En dit ondanks hun onschatbare culturele en natuurlijke waarde en de talrijke bedreigingen hierop.

Zoals hoger reeds gezegd laat het Europees Landschapsverdrag de ondertekenaars echter wel de vrije keuze met betrekking tot de middelen die ze binnen hun interne gerechtelijke bestel wensen in te zetten om hun uit het verdrag voortvloeiende verplichtingen te vervullen. Ieder land mag met andere woorden voor de uitvoering van dit verdrag eigen juridische, administratieve, fiscale en financiële middelen inzetten, zolang deze maar aansluiten bij de nationale traditie terzake. Bovendien komt – op grond van het subsidiariteitsbeginsel – de verantwoordelijkheid voor de landschapsmaatregelen toe aan de lokale en regionale overheden, en dus niet alleen aan de nationale en internationale overheden.

I.5. Historiek en huidige stand van de Belgische en Vlaamse regelgeving

De minister wijst er verder op dat ons land sowieso reeds een lange traditie heeft inzake zorg voor het landschap. Het reeds in 1911 bij wet beschermde slagveld bij Waterloo (toen een symbool van onze onafhankelijkheid vis à vis Frankrijk, maar nu door sommige Waalse rattachisten in totaal omgekeerde zin gebruikt) was zelfs het allereerste geval van wettelijke bescherming van een landschap in Europa. En op 7 augustus 1931 kwam in ons land de wet tot bescherming van monumenten en landschap-

pen tot stand. Ook deze was de eerste relevante landschapswetgeving in Europa.

Verder laat de minister opmerken dat de landschapswetgeving tijdens de lopende legislatuur grondig werd gemoderniseerd en uitgebreid met de bepalingen van de algemene landschapszorg, zodat een integrale landschapszorg kan uitgebouwd worden. Daarenboven wordt ook nog een laatste aanvulling gepland met de bepalingen van het erfgoedlandschapsdecreet, dat een integratie van de landschapszorg in het ruimtelijke ordeningsproces beoogt. Het betreffende voorontwerp van decreet wordt momenteel aangepast aan het advies van de Raad van State van 20 mei 2003, en zal daarna voor definitieve goedkeuring aan de Vlaamse regering worden voorgelegd. Het Vlaams Parlement zal zich daarna over deze aangelegenheid kunnen uitspreken.

I.6. Geen bijkomende middelen en instrumenten vereist in de Vlaamse context

De gemoderniseerde wet- en regelgeving inzake de ruimtelijke ordening, met de structuurplanning, de subsidiariteit en het inspraakproces, is vanzelfsprekend een belangrijk instrument voor de uitvoering van het Europees Landschapsverdrag. Zo kan, onder meer, het belangrijke item van artikel 5 van het verdrag, over de integratie van de landschapszorg in de ruimtelijke ordening, hiermee perfect geïmplementeerd worden.

Afsluitend concludeert de minister dat we, gelet op onze lange traditie en met een doordacht gebruik van voornoemd gemoderniseerd instrumentarium, kunnen besluiten dat Vlaanderen reeds in zeer ruime mate voldoet aan de voorwaarden van het Europees Landschapsverdrag, en dat voor de toepassing ervan geen nieuwe bijkomende reglementeringen, mensen en middelen zullen moeten worden ingezet. Dienovereenkomstig verzoekt hij de commissieleden dan ook hun goedkeuring te willen hechten aan het hen voorgelegde ontwerp van instemmingsdecreet met het Europees Landschapsverdrag.

II. ALGEMENE BESPREKING : VRAGEN EN OPMERKINGEN VAN DE LEDEN

II.1. Tussenkomst van de heer Freddy Sarens

A. Positieve appreciatie van het verdrag

Ten algemenen titel constateert de heer Freddy Sarens dat de voorliggende verdragstekst in diverse opzichten bijzonder interessant en belangrijk is voor het Vlaams landschappelijk erfgoed, en dit in de breedste zin van de term. De CD&V-fractie zal dit ontwerp van instemmingsdecreet dan ook zonder het minste voorbehoud goedkeuren.

B. Voorbeeldfunctie van de bestaande Vlaamse regelgeving inzake landschapsbescherming

Dergelijke verdragsgoedkeuring valt Vlaanderen overigens des te gemakkelijker, doordat het terzake reeds heel wat gerealiseerd heeft. Dermate zelfs dat de Vlaamse landschapsbescherming een voorbeeldfunctie heeft verworven naar andere landen toe. Terzake haalt de heer Sarens aan dat hij nog maar zeer recent, naar aanleiding van een door de Benelux in Litouwen georganiseerd colloquium, het genoegen heeft gehad om aan een Baltisch publiek verslag uit te brengen over ons behoorlijk goed gestoffeerd wetgevend arsenaal met betrekking tot de bescherming van monumenten en landschappen. De respons op deze uiteenzetting was overweldigend positief. Net zoals de Beneluxlanden beschikken ook de Baltische staten immers over een rijk – maar door de gekende historische omstandigheden wat bedreigd – architecturaal en landschappelijk patrimonium, dat zij zoeken te beschermen via een adequate wetgeving. Zijns inziens is de kans niet gering dat ze zich voor hun nieuwe wetgeving zullen laten inspireren door onze ervaringen en expertise.

C. Breed toepassingsdomein van het verdrag

Een ander belangrijk element in dit verdrag is volgens de heer Sarens gelegen in het feit dat er nadrukkelijk gepleit wordt voor een geïntegreerde en globale benadering van het totale werkdomein. Rekening houdende met de “hokjesmentaliteit” die vroeger onbetwistbaar heerste, is dit geen geringe vooruitgang. Zolang elk op zijn eigen kleine domein bleef, stak men elkaar onbedoeld immers nogal eens spaken in de wielen. Dit laatste overigens ook heel vaak tot wanhoop van de onmiddellijk betrokkenen die conflicterende instructies moesten opvolgen en uitvoeren.

D. Grensoverschrijdende kwesties

Eveneens belangrijk is dat dit verdrag ook een eenduidige en geharmoniseerde wettelijke basis biedt om bepaalde grensoverschrijdende landschappelijke kwesties gezamenlijk aan te pakken. Deze “internationale” dimensie komt tegemoet

aan een ernstige lacune die tot op heden maar moeilijk te omzeilen bleek.

E. Integratie van de monumenten- en landschapszorg en de bekommernissen inzake ruimtelijke ordening

Verder verheugt de heer Sarens zich ook over het feit dat in dit verdrag (cf. artikel 5 van het verdrag) de, vroeger soms bijna inherente, contradictie tussen de regelgeving inzake de bescherming van monumenten en landschappen enerzijds en de regels van de ruimtelijke ordening anderzijds, wordt weg-gewerkt. Ook over het ontwerpdecreet betreffende de erfgoedlandschappen, dat weldra in het Vlaams Parlement ter bespreking zal voorgelegd worden, verheugt de betrokkene zich. Tot vrij recent kwam de regeling inzake monumenten en landschappen immers met de regelmaat van een klok in botsing met de regels van de ruimtelijke ordening. Nu – mede door dit verdrag en door het ontwerpdecreet inzake erfgoedlandschappen – wordt die situatie integendeel omgebogen tot een synergetisch gegeven, waarin die twee elementen elkaar wederzijds versterken. Op die manier komt men tot een veel meer efficiënte en werkbare regelgeving, en kan men tot een resultaat komen dat heel wat meer behelst dan het louter bewaren van het verleden. We hebben hier met andere woorden duidelijk te maken met een win-winsituatie.

F. Betrokkenheid van alle relevante beleidsniveaus én van de burger

Een andere component van het verdrag die in de ogen van de heer Sarens erg belangrijk is, bestaat erin dat werkelijk alle relevante beleidsniveaus bij de tenuitvoerlegging en de realisatie van de doelstellingen van het verdrag worden betrokken. Het belang hiervan mag zijns inziens niet onderschat worden. Op die manier wordt het draagvlak voor de verdragsbepalingen en de verdragsdoelstellingen immers aanzienlijk verbreed.

Dit geldt overigens des te meer, daar waar het verdrag ook voorziet in een maximale betrokkenheid van de burger, dit wil zeggen van het publiek in de meest ruime zin van het woord, bij de concrete invulling van het verdrag. Terzake verwijst de heer Sarens naar het voorbeeld van Nederland, waar men, onder andere via een zeer toegankelijke, uitgebreide en vooral ook interactieve website een behoorlijk grote publieksbetrokkenheid heeft weten te realiseren. Op basis van de goede resultaten die de Nederlandse overheid hiermee behaald

heeft, meent de heer Sarens dan ook dat Vlaanderen dit voorbeeld zeker zou moeten volgen.

G. Ontbreken van een rechtstreekse band tussen het Vlaams Parlement en de Parlementaire Assemblée van de Raad van Europa

Op een geheel ander niveau laat de heer Sarens, ter afsluiting van zijn tussenkomst, nog opmerken dat het nu voorliggende verdrag het zoveelste bewijs is van de noodzaak om het Vlaams Parlement dichter bij de werkzaamheden van de Raad van Europa te betrekken. Rekening houdende met de materies die op het niveau van de Raad van Europa behandeld worden, is het hoogst onlogisch dat de parlementsleden van de Belgische deelstaatassembles niet rechtstreeks vertegenwoordigd zijn in de Parlementaire Assemblée van de Raad van Europa. Dit is overigens een oud zeer, waar vanuit dit parlement weinig aan gedaan kan worden. Mee daarom verzoekt de heer Sarens de minister om deze kwestie toch ook nog eens op het niveau van de Vlaamse regering te willen aankaarten.

II.2. Tussenkomst van de heer Stefaan Platteau

A. Positieve appreciatie van het verdrag

Ten algemenen titel verklaart ook de heer Stefaan Platteau zich hoogst tevreden over het voorliggende verdrag. De VLD-fractie zal deze tekst dan ook met enthousiasme goedkeuren.

B. Relatief laattijdig optreden van de Raad van Europa in deze materie

In dat opzicht vindt de heer Platteau het overigens opmerkelijk dat dit Europees Landschapsverdrag uiteindelijk pas in het jaar 2000 is tot stand gekomen. Zowat overal in Europa laat de bescherming van het landschap zich immers al geruime tijd (vaak al meerdere decennia zelfs) als een dwingende maatschappelijke nood, en dus ook als een belangrijk beleidsdomein voor alle betrokken overheden gevoelen.

In veruit de meeste West-Europese landen die de heer Platteau kent, zijn er ook al min of meer omvattende, nationale of sub-nationale regels uitgewerkt met betrekking tot deze materie. De traagheid om over een materie, waaromtrent intern vaak al een ruime beleidsconsensus bestaat, ook tot internationale afspraken te komen, verrast de heer Platteau dan ook enigszins. Dit temeer daar het hier wel degelijk soms om een grensoverschrijdende landschapsproblematiek gaat.

C. Het probleem van de territoriale zee

Een derde punt dat de heer Stefaan Platteau aanhaalt is dat ook de zee (en meer bepaald “zeelandschappen”) onder het toepassingsgebied van dit verdrag valt. Dienaangaande moet echter vastgesteld worden dat de zee, inzonderheid de territoriale wateren, niét tot het grondgebied van het Vlaamse Gewest behoren. Voor wat de zee en de territoriale wateren betreft, is de federale overheid als enige bevoegd.

In het licht van de plannen om een of meerdere windmolenparken te bouwen in zee, ligt hier volgens de heer Platteau potentieel dan ook een probleem. Landschappelijk heeft een dergelijk ingreep immers ongetwijfeld een impact op de Vlaamse kust, of toch minstens op het zicht vanaf de Vlaamse kust, terwijl de Vlaamse overheid in genedele bevoegd is. Dit verdragsaspect is dan ook bijzonder actueel.

III. ALGEMENE BESPREKING : ANTWOORDEN VAN DE MINISTER

III.1. Gunstig onthaal van het verdrag

De minister wenst in zijn replek vooreerst de commissieleden te danken voor de bijval die dit verdrag, over de partijgrenzen heen, blijkt te genieten.

III.2. Niet-vertegenwoordiging van het Vlaams Parlement in de Raad van Europa en in andere internationale gremia

De minister onderschrijft verder ten volle de opmerking van de heer Sarens nopens de niet-vertegenwoordiging van het Vlaams Parlement in de Parlementaire Assemblee van de Raad van Europa. Bij de regeling van de buitenlandse betrekkingen van het federale België, heeft men zijns inziens inderdaad onvoldoende aandacht gehad voor de afvaardiging van deelstaatparlementairen naar de diverse relevante internationale parlementaire gremia.

In wezen heeft men inzake het internationale beleid immers vooral een systeem uitgedokterd dat de samenwerking tussen de diverse uitvoerende machten regelde. Voor wat de parlementaire delegaties betreft, heeft men zich gewoon aan de vroeger bestaande toestand gehouden. Inzake dit aspect van het internationaal gebeuren bestaat er dus wel degelijk een zekere dichotomie tussen het systeem dat werd uitgedokterd voor de uitvoerende

macht en het, verouderde, systeem dat nog wordt gehanteerd ten aanzien van de wetgevende macht.

De minister wijst er verder op dat dit probleem zich ook niet beperkt tot de Raad van Europa. Ook in het Benelux-parlement is er *sensu stricto* (dit wil zeggen naar de letter van het verdrag) geen plaats voorzien voor de leden van de Belgische deelstaatparlementen. Het feit dat er sinds enige jaren wél deelstaatparlementairen deel uitmaken van dit Benelux-parlement, is louter het gevolg van een pragmatische aanpak van het probleem, via een creatief hanteren van het betreffende interne reglement van de instelling. Zuiver verdragsrechtelijk gezien blijft de situatie echter uitermate dubbelzinnig. Deze situatie zal trouwens waarschijnlijk nog wel een tijdje blijven voortduren, aangezien sommige verdragspartners absoluut niet gewonnen zijn voor een aanpassing van de eigenlijke verdragstekst.

Die twee voorbeelden bewijzen volgens de minister afdoende dat deze hele kwestie eigenlijk eens grondig zou moeten doorgepraat en aangepakt worden. Zulks lijkt echter nog niet onmiddellijk in het verschiet te liggen.

III.3. De kwestie van de territoriale zee

De minister beaamt verder ook ten volle de opmerking van de heer Stefaan Platteau nopens de niet-bevoegdheid van Vlaanderen voor de territoriale zee, en de problemen die zulks met zich kan brengen qua bescherming van maritieme landschappen en zeezichten.

Bij wege van historisch terzijde brengt de minister nog in herinnering dat naar aanleiding van een vroegere staatshervorming, ooit wel degelijk is overwogen om de territoriale zee bij het Vlaamse grondgebied te rekenen. De reden hiervoor was dat geografische oppervlakte één van de criteria zou worden voor de betoelaging van de deelstaten. België is in totaal ongeveer 30.000 vierkante kilometer groot, waarvan Vlaanderen ongeveer 12.000 vierkante kilometer voor zijn rekening neemt. Dit criterium was dus niet bepaald gunstig voor Vlaanderen. Vandaar dat – gedurende de duur van één onderhandelingsnacht – geprobeerd werd om dit territoriaal onevenwicht enigszins te temperen, door ook de territoriale zee bij het grondgebied van het Vlaamse Gewest te rekenen. Uiteindelijk is dit echter niet doorgedaan omdat aan die piste ook heel wat praktische bezwaren kleefden. De niet-bevoegdheid van Vlaanderen voor de territoriale zee mag echter zeker geen grond zijn om langs Vlaam-

se kant het Europees Landschapsverdrag niet goed te keuren.

III.4. Betrekken van de burger bij het beleid

Voor wat ten slotte de verwijzing van de heer Sarens naar Nederland betreft, laat de minister opmerken dat ook in Vlaanderen reeds heel wat inspanningen geleverd worden om via de mogelijkheden die geboden worden door het internet, de Vlaamse burger dichter bij het beleid te betrekken. Daarvoor werd zelfs een speciale webstek uitgebouwd (te vinden op de url : www.landschap.vlaanderen.be).

IV. STEMMINGEN

IV.1. Artikelsgewijze stemming

Artikel 1

Ter stemming gelegd, wordt het eerste artikel van het ontwerp van decreet aangenomen bij unanimitéit van negen stemmen.

Artikel 2

Ter stemming gelegd, wordt daarna ook het tweede artikel van het ontwerp van decreet aangenomen bij unanimitéit van negen stemmen.

IV.2. Stemming over het geheel

In zijn geheel ter stemming gelegd, wordt het ontwerp van decreet houdende instemming met het Europees Landschapsverdrag, ondertekend in Firenze op 20 oktober 2000 ten slotte eveneens aangenomen bij unanimitéit van negen stemmen.

De verslaggever,

De waarnemend voorzitter,

Johan WEYTS

Karim VAN OVERMEIRE
